

2021. december 16., csütörtök

P9_TA(2021)0511

Kényszermunka a Linglong gyárban és környezetvédelmi tiltakozások Szerbiában

Az Európai Parlament 2021. december 16-i állásfoglalása a szerbiai Linglong gyárban alkalmazott kényszermunkáról és környezetvédelmi tiltakozásokról (2021/3020(RSP))

(2022/C 251/13)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Szerbiáról szóló korábbi állásfoglalásaira,
 - tekintettel az egyrészlről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészlről a Szerb Köztársaság közötti stabilizációs és társulási megállapodásra ⁽¹⁾, amely 2013. szeptember 1-jén lépett hatályba, továbbá Szerbia tagjelölt státuszára;
 - tekintettel a Bizottság 2021. október 19-i, Szerbiáról szóló 2021. évi jelentésére (SWD(2021)0288),
 - tekintettel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (IMO) létrehozásáról szóló egyezményre,
 - tekintettel az emberi jogok európai egyezményére (a továbbiakban: EJEE),
 - tekintettel az Emberi Jogok 1948. évi Egyetemes Nyilatkozatára,
 - tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel Szerbiát, csakúgy mint bármely olyan országot, amely az EU tagjává kíván válni, saját érdemei alapján kell megítélni a csatlakozáshoz szükséges kritériumok és közös értékek teljesítése, végrehajtása és betartása tekintetében;
- B. mivel a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság az EU sarokkövét jelentő olyan alapvető értékek, amelyek a bővítési, stabilizációs és társulási folyamatok központi elemét képezik; mivel az e területeken fennmaradó jelentős kihívások leküzdéséhez fenntartható reformokra van szükség;
- C. mivel Szerbiának visszafordíthatatlan eredményeket kell felmutatnia az emberi méltóság, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság és az emberi jogok értékeinek tiszteletben tartása, fenntartása és védelme terén;
- D. mivel a véleménynyilvánítás szabadsága és a média függetlensége továbbra is komoly aggodalomra ad okot, amit kiemelten kell kezelni;
- E. mivel Szerbia növeli a legnagyobb kínai iparvállalatokkal kötött szerződések számát, és egyre több előjogot biztosít Kína számára, még akkor is, ha ezek ellentétesek az uniós joggal; mivel a külföldiek foglalkoztatásáról szóló, Belgrád és Peking közötti megállapodás lehetővé teszi a kínai munkajog Szerbiában történő alkalmazását; mivel 2021 márciusában sajtóbeszámolók érkeztek a 2018-ban Kelet-Szerbiában egy rézbányát felvásárló kínai Zijin Mining vállalatnak az alkalmazottaival szembeni rossz bánásmódról, akiket megfosztottak útlevelüktől és bizonytalan körülmények között helyezték el őket;
- F. mivel az észak-szerbiai Zrenjaninban működő Linglong Tire kínai abroncsgyártó vállalattal szemben súlyos vádak merültek fel 500 vietnámi munkavállaló munkakörülményeivel kapcsolatban; mivel e vádak között szerepel az emberi jogok megsértése, az emberkereskedelem és az emberi egészséget és életüket esetlegesen veszélyeztető körülmények; mivel a munkavállalók útlevelét elkobozták; mivel a Linglong Tire gyár munkavállalóinak szerződésai olyan szabálytalanságokat tartalmaznak, amelyek arra utalnak, hogy a bérekkel, a szabadsággal és a munkaidővel kapcsolatban munkaerő-kizsákmányolásra került sor, ami ellentétes a szerb munkajog alkalmazandó szabályaival;

⁽¹⁾ HL L 278., 2013.10.18., 16. o.

2021. december 16., csütörtök

- G. mivel a közelmúltban Szerbiában széles körű környezetvédelmi tiltakozásokról számoltak be két törvény – a népszavazásról és a népi kezdeményezésről szóló törvény, valamint a földkisajátításról szóló törvény – sietős elfogadásával összefüggésben; mivel ez utóbbi törvény olyan ellentmondásos külföldi beruházási projektek – például a Rio Tinto bánya – számára nyit teret, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a környezetre; mivel Szerbia polgárai éltek a békés gyülekezéshez való alapvető emberi jogokkal; mivel határozott állítások merültek fel arról, hogy a rendőri erők megsértették a polgárok életének, jogainak és szabadságainak védelmére, valamint a jogállamiság védelmére vonatkozó kötelezettségüket; mivel a rendőrség komoly erőszakot alkalmazott, és számos tüntetőt letartóztatott; mivel a tüntetőket azonosítatlan fegyveres csoportok, huligánok és buldózerek támadták meg;
- H. mivel a szerb kormány úgy határozott, hogy visszavonja a földkisajátításról szóló törvényt a parlamenti eljárásból, miután az elnök felülvizsgálatra visszaküldte azt; mivel a kormány széles körű nyilvános vitát követően elemezni és módosítani fogja a törvényt; mivel 2021. december 10-én a nemzetgyűlés elfogadta a népszavazásról és a népi kezdeményezésről szóló törvény módosításait, amelyek az aláírások hitelesítésére és az aláírások ellenőrzésére vonatkozó díj eltörlésére vonatkoznak;
- I. mivel a Linglong Tire gyár és a környezetvédelmi tiltakozások ügyével kapcsolatban egyaránt felmerültek a médiamunkások, aktivisták, civil társadalmi szervezetek és nem kormányzati szervezetek megfélemlítésére és fizikai bántalmazására vonatkozó állítások;
- J. mivel a Szerbiával folytatott csatlakozási tárgyalások 4. témakörét 2021. december 14-én, kormányközi konferencián nyitották meg;
1. mélyszéles aggodalmának ad hangot a kínai Linglong Tire gyár szerbiai építkezésén mintegy 500 vietnámi polgár állítólagos kényszermunkája, emberi jogaik megsértése és emberkereskedelem gyanúja miatt;
 2. sürgeti a szerb hatóságokat, hogy alaposan vizsgálják ki az ügyet, és biztosítsák az alapvető emberi jogok, különösen a munkavállalói jogok tiszteletben tartását a gyárban, tájékoztassák az EU-t vizsgálataik eredményéről, és vonják felelősségre az elkövetőket; felhívja a szerb hatóságokat, hogy tegyék lehetővé a zrenjanini Linglong Tire gyárba, valamint a vietnámi munkavállalók elhelyezésére szolgáló létesítményekbe való szabad, tényleges és akadálytalan bejutást a nem kormányzati szervezetek, a civil társadalmi szervezetek, az uniós tisztviselők és más nemzetközi szervezetek tisztviselői számára; sürgeti az Európai Unió Szerb Köztársaságba delegált küldöttségét, hogy szorosan kövesse nyomon ezeket a folyamatokat és az 500 vietnámi munkavállaló sorsát;
 3. felszólítja Szerbiát, hogy javítsa az uniós munkajoggal való harmonizációt, fogadjon el új törvényt a sztrájkjogról, kezelje a be nem jelentett munkát, és módosítsa az ellenőrzések felügyeletéről szóló törvényt, hogy megfeleljen a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Szerbia által ratifikált vonatkozó egyezményeinek;
 4. mély aggodalmát fejezi ki a környezetvédelem területén a korrupcióval és a jogállamisággal kapcsolatos súlyos problémák, az átláthatóság általános hiánya, valamint azon infrastrukturális projektek környezeti és társadalmi hatásvizsgálata miatt, amelyek többek között kínai beruházások és hitelek, valamint a Rio Tintohoz hasonló multinacionális vállalatok révén indultak; ezzel összefüggésben tudomásul veszi a 4. témakör („Zöld menetrend és fenntartható összeköttetések”) megnyitását az uniós csatlakozási tárgyalások során; felhívja az EU-t és a szerb hatóságokat, hogy kövessék figyelemmel a környezetvédelmi tiltakozások során hangoztatott jogos aggodalmakat, és tárgyalásaik során sürgősen foglalkozzanak ezekkel a problémákkal;
 5. aggodalmát fejezi ki Kína növekvő befolyása miatt Szerbiában és a Nyugat-Balkánon; felhívja Szerbiát, hogy szigorítsa a kínai üzleti tevékenységekre vonatkozó megfelelőségi előírásokat; hangsúlyozza, hogy a szerb munkaügyi és környezetvédelmi jogszabályokat az országban működő kínai vállalatokra is alkalmazni kell;
 6. mélyszélesen aggódik a szélsőséges és huligán csoportok által a békés környezetvédő tüntetők ellen alkalmazott egyre nagyobb erőszak miatt; sajnálatát fejezi ki a rendőrség által a tüntetőkkel szemben alkalmazott erőszak mértéke miatt; elítéli a huligánok békés tüntetőkkel szembeni erőszakos magatartását; határozottan elítéli a békés gyülekezéshez való alapvető jog megsértését; hangsúlyozza, hogy a gyülekezés szabadsága emberi jog; sürgeti a szerb hatóságokat, hogy megfelelően vizsgálják ki a tömeges tiltakozások közelmúltbeli eseteit, amelyek során a rendőrség állítólag túllépte hatáskörét, vagy nem védte meg a tüntetőket az erőszaktól, és nem védte meg a békés gyülekezéshez való emberi jogukat; felhívja a szerb hatóságokat, hogy nyilvánosan ítélik el a huligánok tüntetőkkel szembeni fellépését;

2021. december 16., csütörtök

7. ezzel összefüggésben elítéli továbbá a huligán csoportok szerepét az elítélt háborús bűnös, Ratko Mladić belgrádi falfestményének védelmében, valamint az ehhez kapcsolódó olyan incidenseket, amelyek nyomán a huligánok és a rendőrség közötti szoros kapcsolatokra derült fény; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a hatóságok nyilvánvalóan nem hajlandók gondoskodni a falfestmény végleges eltávolításáról, a bérlők kérései és a hivatalos önkormányzati határozatok ellenére;

8. aggodalmát fejezi ki a népszavazásról és a népi kezdeményezésről szóló törvény, valamint a földkisajátításról szóló törvény módosításainak nyilvános megvitatására rendelkezésre álló idő és mozgáster korlátozottsága miatt; tudomásul veszi a földkisajátításról szóló törvény visszavonásáról és felülvizsgálatáról szóló határozatot, valamint a népszavazásról és a népi kezdeményezésről szóló törvény elfogadott módosításait;

9. sajnálatát fejezi ki a média elfogultságának hosszú távú trendje, valamint az állami tisztviselők, a rendőrség és a pártpolitikusok tevékenységei közötti határvonalak elmosódása miatt; sajnálatát fejezi ki a médi szabadság romlása, a parlamenti ellenzék tagjait, a független értelmiségieket, az NGO-kat, az újságírókat és ismert személyeket sértő szóhasználat, megfélemlítés, sőt gyűlöletbeszéd előfordulásának növekedése miatt, amely többek között a kormányzó pártok tagjaira is jellemző, márpedig rendkívül fontos az utóbbiak felelőssége a média összes képviselőjével szembeni tiszteletteljes fellépés terén; sürgeti a szerb hatóságokat, hogy hozzanak azonnali intézkedéseket a véleménynyilvánítás szabadságának és a média függetlenségének biztosítása érdekében, továbbá gondoskodjanak az említett ügyek megfelelő kivizsgálásáról;

10. aggodalommal állapítja meg, hogy a civil társadalmi szervezetek és a nem kormányzati szervezetek munkája olyan környezetben zajlik, amely nem nyitott a bírálatra; sajnálatát fejezi ki a szerbiai Egyesült Ellenzék vezetője, Marinika Tepić ellen etnikai származása alapján elkövetett közelmúltbeli támadások miatt, amelyekre egy kormány által támogatott televíziós csatornán került sor; felhívja a szerb hatóságokat, hogy lépjenek fel a civil társadalom és a független média mozgásterének szűkülésével szemben, és biztosítsák, hogy ezek minden korlátozástól mentesen működhessenek, beleértve e szervezetek megfélemlítését vagy büntethetővé tételét is; sürgeti a hatóságokat, hogy a lehető leghamarabb mozdítsák elő az összes civil társadalmi szervezet munkáját elősegítő légkör kialakulását;

11. felhívja a Bizottságot és az Európai Külügyi Szolgálatot, hogy erősítsék meg együttműködésüket a helyi civil társadalommal, nem kormányzati szervezetekkel és független médiával, és támogassák azokat; ismételten hangsúlyozza, hogy támogatja a demokratikus európai politikai alapítványok által a szerbiai demokratikus folyamatok megerősítése és a politikai vezetők új nemzedékének kinevelése terén végzett munkát;

12. felhívja a szerb kormányt, hogy fáradozzon az eredményes és ellenőrizhető alapvető reformok megvalósításán, és hajtson végre strukturális reformokat, valamint foglalkozzon a jogállamiság, az alapvető jogok, a média szabadsága, a korrupció elleni küzdelem, továbbá a demokratikus intézmények és a közigazgatás működése terén fennálló hiányosságokkal;

13. üdvözlí, hogy Szerbia továbbra is stratégiai céljának tekinti az uniós tagság elérését, és hogy ez az újonnan megalakult kormány prioritásai között is szerepel; ösztönzi a szerb hatóságokat, hogy a nyilvánosság előtt zajló vitákban aktívabban és egyértelműbben kommunikálják elkötelezettségüket az európai értékek iránt, és világos és egyértelmű kötelezettségvállalást vár Szerbiától az ország uniós csatlakozással kapcsolatos kötelezettségeinek látható és ellenőrizhető módon történő teljesítése iránt;

14. elvárja, hogy a zöld menetrendről és a fenntartható összeköttetésekről szóló 4. témakörrel (14., 15., 21. és 27. fejezet) szóló tárgyalások az uniós normák teljes körű végrehajtására irányuló megújult törekvést eredményezzenek;

15. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Tanács elnökének, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint Szerbia elnökének, kormányának és parlamentjének.